No. 120. 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Woensdag 22 Mei.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 1 den Mei.

Ook heden nog vindt men in den *Moniteur* onderscheidene nieuwe benoemingen, waaronder de belangrijkste is, die van den hertog *van Reggio* tot grootkanselier van de orde van het legioen van eer, in plaats van den maarschalk *Gérard*.

Voorts wil men dat de generaal *Thalozé*, in zijne betrekking van gouverneur der polijtechnische school zal vervangen worden, en beschouwt zulks als een gevolg van de verklaringen door de leerlingen der school in de dagbladen openbaar gemaakt, waarbij deze ontkenden eenige der oproerlingen die zich in de nabijheid van het gebouw hebben vertoond, te hebben mishandeld, en tevens die mishandeling aan de municipale garde rigtende, op deze eenigen blaam hebben geworpen. De generaal *Doguesseau* die voorloopig het bestuur zal voeren, zou overigens in last hebben deze zaak meer naauwkeurig te onderzoeken.

Ofschoon alles in de hoofdstad een rustig aanzien heeft, is sints gisteren een gedeelte der bezetting wederom in de kasernen geconsigneerd, en schijnt er bij het bewind dus nog eenige bezorgdheid voor nieuwe onlusten te bestaan.

— In de Londensche bladen zijn verscheidene berigten medegedeeld, volgens welke de genoemde revolutionaire klubs op geheime aanstoking van Prins *Lodewijk Bonaparte* hadden gehandeld, en deze in den laatsten tijd te Parijs was geweest. Dit laatste schijnt stellig onwaar te zijn, — en de Prins heeft in de *Times* eenen brief aan den redacteur van dat blad doen plaatsen, van dezen inhoud:

» Carlton-house Terrace, 17 Mei 1839.

» Mijnheer!

» Ik zie met leedwezen uit uwe Parijsche briefwisseling, dat men op mij de verantwoordelijkheid van den laatsten opstand wil werpen. Ik reken op uwe gedienstigheid, om dat vermoeden ten stelligste tegen te spreken. Het nieuws der plaats gehad hebbende gebeurtenissen heeft mij evenzeer verwonderd als bedroefd. Indien ik de ziel eener zamenspanning ware, zou ik ook in de ure des gevaars het hoofd daarvan zijn, en dit niet na eene nederlaag ontkennen.

» Ontvang enz.

» *Napoleon Lodewijk Bonaparte.*"

— Door de telegraaf heeft men het berigt ontvangen dat de kardinaal *Fesch*, de oom van den voormaligen keizer, op den 13den dezer te Rome is overleden. Door dit afsterven valt het aartsbisdom van Lyon, hetwelk sints 1814 door eenen administrerenden bisschop is waargenomen, open.

— De tijdingen die men sints eenige dagen van de Afrikaansche kust heeft ontvangen; voorspellen eene nieuwe vredebreuk met den emir *Abd-el-Kader*, die zoo het schijnt voortgaat, met de arabische stammen tegen het fransch bestuur op te ruijen. Een van 's konings adjudanten, de heer *de la Rue*, is onlangs naar Algiers vertrokken om deze zaak te onderzoeken; en mogt het tot vijandelijkheden komen, wil men dat ditmaal de hertog *van Nemours* aan de expeditie deel zal nemen.

— Bijzondere berigten uit Bayonne van den 18den, bevestigen dat *Espartero*, in den omtrek van Ramales eenig voordeel heeft behaald.

Voorts zoude de generaal *Diego Leon*, den 11de en 12de dezer met ongeveer tienduizend man de linie van Estella, door den karlistischen generaal *Elio* verdedigd, met nadruk hebben aangetast. In de nabijheid van het dorp Amoris werd hevig gevochten, doch alle pogingen van de christinos om zich van de positiën der carlisten meester te maken zijn mislukt; zelfs wil men dat de christinos den avond van den 12den met een gevoelig verlies zijn afgetrokken.

Nog hebben vijf honderd man van de bezetting van St. Sebastiaan, den 12den in de nabijheid van Lequeito, eene landing gedaan, waarschijnlijk om eenige gevangenen, die te Marquino zijn opgesloten, te ontzetten; doch de aldaar aanwezige karlisten, door de bevolking bijgestaan hebben hun terug gedreven.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 17den Mei.

Z. M. de koning van Pruissen zal in den loop der volgende maand de baden te Töplitz weder gaan bezoeken.

De pruissische kroonprins is voornemens eerstdaags naar de Rijnprovincien te gaan, om aldaar eene groote inspectie over de troepen te houden en zich vervolgens naar Munchen te begeven.

Te Berlijn wordt verzekerd, dat de president van den Senaat der vrije stad Krakau, volgens een besluit der drie beschermende Mogendheden, van zijn ambt ontzet is geworden.

— De eerste kamer der Stenden van Hessen-Darmstadt heeft zich niet vereenigd met het besluit der Tweede Kamer, om bij de Duitsche Bondsvergadering op de herstelling der Hanoversche constitutie van 1833 aan te dringen, en daarop heeft laatstgemelde kamer haar besluit ingetrokken.

— Een berigt uit Alexandrie van den 16den April behelst het volgende:

» *Mehemed*-Ali is nog altijd te Kaïro, ofschoon men hem reeds sedert lang dagelijks hier verwacht. Intusschen blijkt het thans, dat hetgeen men tot hiertoe voor eene uitvlugt van zijnen kant gehouden heeft, wezenlijk gegrond is, want de Porte heeft werkelijk tot op dit oogenblik nog geene officiele mededeeling nopens het handelstraktaat aan den onder-koning gedaan, en het is dus natuurlijk dat deze nog altijd in geenerlei onderhandeling over die zaak met de consuls wil treden. Om evenwel het vermoeden weg te nemen, als of hij zich tegen de invoering der handelsvrijheid in Egypte wilde verzetten, noodigde hij de vertegenwoordigers der vreemde Mogendheden uit, te Konstantinopel de afzending van het daartoe betrekkelijke Hattischerif te bewerken, daar hij zelf, bij den tegenwoordigen staat van zaken geen dergelijken stap wilde of konde doen. Overigens is hij van oordeel dat het nieuwe traktaat onuitvoerlijk is, of ten minste tot groote ongelegenheden aanleiding geven zal. Hoe ernstig hij het intusschen met de aanneming van het verdrag en de afschaffing van het monopolie meent, toont hij, met zich nu reeds voor de daaruit ontspruitende vermindering zijner inkomsten, door de verdubbeling van het bestaande hoofdgeld schadeloos te stellen. Alexandrie, dat tot hiertoe slechts 1000 beurzen opbragt, moet voortaan 2000 beurzen, en dus nagenoeg een millioen piasters betalen.

» Volgens de laatste berigten uit Syrie, heeft aldaar geene verandering in den staat van zaken plaats gehad. Met dezelve heeft men de volgende opgaven nopens de positie en de sterkte des legers ontvangen. In de eerste linie staan vijf regimenten infanterie en vier regimenten kavallerie, te zamen 15,800 man; in de tweede zes regimenten infanterie, een regiment kavallerie en 18 veldbatterijen, te zamen 22,000 man; in de derde drie regimenten infanterie en een regiment kavallerie met zes veldbatterijen, te zamen 9700 man. Het reserve-korps bestaat uit drie regimenten infanterie en vijf regimenten kavallerie, te zamen 11,300 man. Rekent men daarbij nog 10,000 man ongeregelde troepen, dan blijkt de sterkte van het geheele leger te zijn 69,700 man."

NEDERLANDEN.

BREDA, den 21sten Mei.

Bij koninklijk besluit is aan de Roomsch Kath. gemeente van den Helder en het Nieuwe Diep, voor het bouwen eener nieuwe kerk, ter vervanging van het tegenwoordig bedehuis, eene subsidie van ƒ 12,000 verleend.

— Z. M. heeft den aspirant-ingenieur van den waterstaat *C. Brunings*, benoemd tot ingenieur der 2de klasse, en zulks in de plaats van wijlen *Wr. J. A. Lorentz*.

— Bij resolutie van Z. Exc. den minister van finantien is bepaald:

a. Dat het loon, hetwelk door de beambten, wegens hunne bewaring of toezigt, bij de inslagen van zout of brandstoffen, ten dienste van fabrijken of trafijken, onder genot van geheelen of gedeeltelijken vrijdom van accijns, zal mogen worden berekend, en door den belanghebbenden fabrijkant of trafijkant aan hen zal moeten worden voldaan, zal bedragen als volgt: voor het eerste uur 30 cents; voor het tweede 20, en voor het derde en volgende uren, 15 cents per uur, zullende dit loon de som van *f* 1,50 per dag niet mogen te boven gaan, terwijl hetzelve, in geval er twee ambtenaren tegenwoordig zijn, niet voor elk afzonderlijk, maar voor beide te zamen zal mogen worden berekend;

b. Dat geen loon hoegenaamd door de beambten zal kunnen of mogen worden genoten wegens bewaring of toezigt bij inslagen van azijnen, zeep of binnenlandsch gedistileerd.

Wijders is verklaard, dat voor de onderwerpelijke beschikking zijn komen te vervallen, alle zoodanige bepalingen welke vroeger, met opzigt tot het loon der ambtenaren voor het toezigt bij den inslag van zout of brandstoffen, in fabrijken en trafijken, voor deze of gene provincie mogten zijn vastgesteld.

— Uit Grave schrijft men, onder dagteekening van den 19den dezer: » Laatstleden Donderdag, den 16den dezer, is alhier de jaarlijksche groote inspectie gehouden door Z. D. H. den luitenant-generaal, hertog van Saxen-Weimar; Vrijdag, den 17den, heeft Z. D. H. die inspectie, te Heumen vervolgd; en Zaturdag den 18den, heeft de hertog, deze inspectie te Schaaykseboek, voortgezet en voleindigd. Z. D. H. scheen bijzonder te vreden, zoowel over de houding en exercitien der troepen als over het behoorlijk in orde zijn van alles, bijzonder ook over de school. Donderdag ochtend ten tien ure ving de inspectie aan op de weide buiten de Hampoort, zijnde de gewone exercitie-plaats. Dezelve duurde, in weerwil van het ongunstige weder, tot des middags omstreeks 3 ure. Ten 4 ure werd er diner bij Schoonenberg gehouden, waarbij onder anderen, tegenwoordig waren, Z. D. H. de luit. gen., Z. Exc. de generaal *von Quadt*, met deszelfs kapitein-adjudant, de majoor *van Winsheim*, de majoor *Boulenger*, en verschillende hoofd- en andere officieren. Het korps muzijkanten der 18de afdeeling infanterie heeft zich bij dit diner doen hooren; ten 10 ure des avonds was hetzelve afgeloopen. Na de terugkomst van de inspectie, die laatstleden Vrijdag te Heumen plaats had, vereenigden zich de meeste officieren, die hier in garnizoen lagen, in de societeit op de markt; voor de societeit, liet zich weder het bovengemeld muzijkkorps hooren. De ramen der beide vertrekken van de societeit, [illegible] heerlijk verlicht waren; dit alles, [illegible] het aanschouwen van zoo vele officieren, waaronder ook de hertog, en het gewoel der menigte op de markt, leverde op dat plein een heerlijk gezigt op. Tot na 11 ure duurde deze genoegelijke vereeniging voort. Gisteren zaturdag heeft Z. D. H. deze stad verlaten.

Gisteren is alhier binnen gekomen een transport rekruten der 7de afd., komende van Zwolle, bestemd naar 's Bosch. Meerendeels kwamen dezelve uit Amsterdam.

— Den 18 dezer is te Vlaardingen van de scheeps timmerwerf *'s Lands Welvaren* van stapel geloopen het hoekerschip genaamd *de Schiedamsche Visscher*, gebouwd door den heer *A. van der Werf de Willigen*, voor rekening van de heeren *de Groot*, *Roelants en Co.*, te Schiedam, en bestemd om ter haringvisscherij te worden uitgerust; waarna op een der timmerwerven van denzelfden scheeps-bouwmeester, voor rekening van dezelfde firma, eerstdaags de kiel gelegd zal worden van het hoekerschip *de Zeeuw*, groot 150 lasten.

Sedert de laatst gedane bekendmaking, zijn door de belanghebbenden gekregen de navolgende door Z. M. verleende octrooijen:

een octrooi, in dato 13 januarij 1839, voor den tijd van vijftien jaren, van af 20 november 1837, verleend aan *de Leutre de Gueymard*, domicilium verkozen hebbende bij *Luden en Poel* te Amsterdam, op de invoering van een nieuw toestel van smelting tot het fabriceren van kaarsen;

een octrooi, in dato 13 januarij 1839, voor den tijd van vijftien jaren, van af 17 april 1837, verleend aan *Miles Berry* te Londen, domicilium gekozen hebbende bij *C. C. Uhlenbeck* te Amsterdam, op de invoering der uitvinding van zeker mastiek of cement, geschikt om onderscheiden kleuren aan te nemen, welke tot verschillende einden kan gebezigd worden;

een octrooi, in dato 15 januarij 1839, voor den tijd van tien jaren, van af 15 julij 1838, verleend aan *Poitel* te Parijs, domicilium gekozen hebbende bij *de Backere* te 's Gravenhage, op de invoering van een nieuw zamenstel van molensteenen tot het malen en breken der granen;

een octrooi, in dato 22 maart 1839, voor den tijd van tien jaren verleend aan *J. M. Aulnette* te Parijs, domicilium gekozen hebbende ten kantore van de procureurs *T.* en *E. J. Asser* te Amsterdam, op de invoering der vervaardiging van gesponnen glas, en van deszelfs gebruik voor weefsels, het zij alleen, het zij vereenigd met zijden, wollen of andere geweven stoffen;

een octrooi, in dato 3 April 1839, tot December 1847, verleend aan *J. Muston* te Haarlem, op de uitvinding van verbeteringen door hem aangebragt aan de nieuwe wijze om loodwit te vervaardigen, waarvoor aan hem in dato 4 April 1834 een octrooi van invoering is verleend voor den tijd van vijftien jaren, van af December 1832.

Dit octrooi is verleend onder voorwaarde, dat de geoctrooijeerde gehouden zal zijn, om, aan elken Nederlander binnen eene maand, na dat hij daarom aanvrage zal hebben gedaan, mededeeling te doen van de geoctrooijeerde verbeteringen, met vergunning om daarvan gebruik te maken, zulks tegen betaling aan den geoctrooijeerden, gedurende den tijd van het voormeld octrooi, van de helft der zuivere winst, welke door het aanwenden van de bedoelde nieuwe wijze om loodwit te vervaardigen, en van de thans geoctrooijeerde verbeteringen, boven de gewoonlijk in gebruik zijnde wijze, zal worden verkregen op het loodwit, dat vervaardigd zal worden door dengene die de mededeeling bekomen heeft; zullende, wanneer omtrent die betaling aan den geoctrooijeerden eenig verschil mogt ontstaan, alle betwistingen deswege worden onderworpen aan de beslissing van het Departement van Binnenlandsche Zaken; alles onder bezwaar voor den geoctrooijeerden, indien hij de verpligting tot mededeeling niet mogt voldoen, van het octrooi te zien vervallen verklaren, en de daarin beschreven verbeteringen te zien openbaar bekend maken;

een octrooi, in dato 8 April 1839, voor den tijd van tien jaren verleend aan *J. Schaap Speelstra* en *T. Smeding* te Leeuwarden, op de uitvindig van een toestel, door middel van welken zij de bij de wet van den 26sten December 1833 aangeduide turfsoorten, ieder naar gelang van deugd zijner grondstof, eene drie en viervoudige verhoogde waarde kunnen geven;

een octrooi, in dato 9 April 1839, voor den tijd van tien jaren verleend aan *H. Remmres* te 's Gravenhage, op de invoering van een nieuw werktuig, dienende tot het maken van steenen;

een octrooi in dato 11 April 1839, voor den tijd van tien jaren verleend aan *W. Brunett* te Londen, domicilium gekozen hebbende bij mr. *J. W. Gefken*, Advokaat te 's Gravenhage, op de invoering van middelen, geschikt om onderscheiden dierlijke en plantaardige zelfstandigheden (haarstoffen, touwwerk, hout, enz.) voor bederf en vergaan te bewaren.

[illegible]

De belgische dagbladen [illegible] weinig belangrijks.

De commissie door den [illegible] finantien benoemd, om de liquidatie met het Nederlandsche [illegible] te bereiden, hield dagelijks bijeenkomsten.

Overigens vindt men met veel ophef gewag gemaakt van een concert dat laatstleden zondag in het park te Brussel, ten voordeele der slagtoffers van den brand te Stokhem en van de kolenmijnen werd gegeven, en waarbij vorst *Leopold* met zijn gezin, benevens de prins *van Leiningen*, tegenwoordig was.

— In den Brusselschen *Indépendant*, een ministerieel blad, vindt men, de beide volgende artikels:

» Wij hebben reeds aangekondigd, dat men zich met het zamenstellen eener commissie bezig hield, die hare inzigten met betrekking tot de uitvoering der finantiele bepalingen van het verdrag van den 19den April zou moeten doen kennen.

» Die commissie is uit veertien leden zamengesteld, te weten: de heeren *J. Fallon*, *Zoude*, *Desmet*, [illegible], leden van de kamer van vertegenwoordigers; *A. Dujardin*, secretaris-generaal van het ministerie van finantien; *Ch. de Brouckere*, oud lid van de staten-generaal; *Beyaerts*, raad in de rekenkamer; *Faider*, directeur van het beheer der registratie en der domeinen; *van de Kerckhove*, directeur van het beheer der schatkist; *van Caillie*, directeur van de registratie en de domeinen te Arlon; *Prévinaire*, oud-administrateur; *G. Meurs van der Maelen*, oud-griffier van de rekenkamer; *Strens*, oud lid van de gedeputeerde staten van Braband, en *Greindl*, advocaat bij het departement van finantien.

» De commissie komt onder het voorzitterschap van den minister van finantien bijeen. Zij heeft eergisteren (den 16den Mei) hare eerste zitting gehouden. In die bijeenkomst is de heer *Greindl* tot secretaris benoemd, hebbende de heer *Dujardin*, die het eerst daartoe door de commissie was verkozen, zoo men zegt, de aanneming dier betrekking geweigerd."

— » Dezer dagen heeft zich op de Parijssche Beurs het gerucht verspreid, dat België, ten gevolge der bepaalde beslechting zijner geschillen met Noord-Nederland, zich in dringenden geldsnood bevond en tot sluiten eener geldleening dacht, of moest denken. Wij zijn in staat, om te verzekeren, dat die geruchten geenerlei grond hebben. De toestand der schatkist is, wel verre van ongunstig te zijn, voldoende genoeg, om daaruit het eerst halfjaar renten der Hollandsche staatsschuld (vijf millioen franken) te betalen, zonder

dat tot eenig buitengewoon hulpmiddel de toevlugt behoeft te worden genomen; en er is reden om te gelooven, dat het zelfs niet noodig zal zijn, om gedurende het aanstaande jaar de buitengewone opcenten te heffen, die voor de loopende dienst zijn vastgesteld."

Vrijdag avond heeft de hertog van *Wellington* een luisterrijk bal op Apsley-House gegeven, hetwelk door den Russischen Troonopvolger, prins *Frederik Hendrik* der Nederlanden, verscheiden leden der Koninklijke familie en meer dan duizend andere voorname personen van beider kunne is bijgewoond. Men kan zich moeijelijk een denkbeeld vormen van de pracht, bij deze feestelijke gelegenheid ten toon gespreid. Vooral leverde de groote galerij, die twee honderd engelsche voeten lang en vijf en tachtig voeten breed is, een indrukwekkend schouwspel op.

— Den 18. heeft de Grootvorst depêches van St. Petersburg ontvangen met wier lezing en beantwoording Z. K. H. zich gedurende verscheiden uren heeft bezig gebonden.

— Te Kilkenny is eene groote vergadering van ingezetenen gehouden, die tot de Ministeriele partij behooren, in welke zij verklaard hebben dat hun vertegenwoordiger in het Parlement, de heer *Hume*, hun vertrouwen verbeurd heeft, door bij de behandeling der wet voor Jamaica tegen de ministers en met de Tories te stemmen.

— Volgens ontvangene brieven uit Konstantinopel, zou een detachement egyptische troepen, onder het voorwendsel van eenige arabische deserteurs te vervolgen, het turksch grondgebied geschonden hebben, in weerwil der vredelievende verzekeringen, bij herhaling door *Ibrahim*-pacha gegeven.

— Ter londensche beurs van den 18den waren genoteerd: 3 pCt. gec. 93⅞, ¼; Ned. 2½ pCt. 56¼; dito 5 pCt. 102¾; Sp. Ardoin 19¼; Portugal 22.

BOEKBESCHOUWING.

M. VAN GEUNS, *over het gebruik en misbruik van Sterke Dranken, bewerkt tot een Volksboek door den tegenwoordigen tijd*, door O. G. HELDRING.

In den jare 1801 verscheen te *Zutphen* bij den Boekhandelaar H. C. A. THIEME, een werk getiteld: *Staatkundige handhaving van der ingezetenen gezondheid en leven*, in het Latijn geschreven door M. VAN GEUNS en vertaald door H. A. BAKE.

Dit voortreffelijk geschreven werk werd met gretigheid bij het publiek ontvangen, want hetzelve droeg de duidelijkste kenmerken van des schrijvers verlichte denkwijze, diepe menschenkennis en waarachtige belangstelling in de welvaart zijner landgenooten.

De Heer O. G. HELDRING dit werk kennende en het edele voetspoor van VAN GEUNS drukkende, ongemeen verlijk: schadelijke misbruiken bij het volk te helpen weren, kwam ZEerw. geen boek van meer belang ter algemeene verspreiding voor, dan dat nadeelige de [illegible] verderfelijke werking der sterke dranken [illegible] gezondheid nader aandringt, en het [illegible] ons vaderland onder het oog brengt.

In acht hoofdstukken heeft de bewerker zich uitmuntend van zijne taak gekweten en verdiende opgemeld werkje door jong en oud van alle standen gelezen en behartigd te worden.

In de drie eerste hoofdstukken worden de nadeelige gevolgen van het gebruik van Sterke Dranken geschetst, en betoogd dat er volstrekt geene voedzaamheid in gevonden wordt. Het vijfde en zesde hoofdstuk behelst de hoeveelheid Sterken Drank die in ons Vaderland gebruikt wordt, in vergelijking der veelheid gebruikt wordende Wijn en Bier, tegen die van Sterken Drank. Het zevende en achtste handelt over den verbazenden grooten voorraad van Koren welke in ons Vaderland door de branderijen verslonden wordt, en het geweldig verlies aan Brood en Bier, voorts deerlijke armoede, huisselijke ellende en het zedenbederf, als gevolgen van het verstoken der Granen en van de groote geldverspillingen in den Sterken Drank.

Om over de wijze van bewerking te oordeelen, kiezen wij twee stukken; het eerste »een woord gesprek in eene zamenspraak":

A. Het is dan toch eindelijk zoo ver gekomen, dat men begint te begrijpen, dat men met een glas jenever voor zich niet tegen den [illegible] kan.

B. Rekent gij dat zulk eene groote winst, mijnheer, dat gij het als eene zaak der melding waardig acht? Ik dacht, dat sprak van zelf.

A. Ik ook mijnheer! maar de zaken, die van zelve spreken, worden meestal het minst behartigd! Daar hebt gij, bij voorbeeld, het oude spreekwoord: *Al is de leugen nog zoo snel, de waarheid achterhaalt ze wel.* Een ieder gelooft dit. Het is zonneklaar, zegt gij, en echter gaat het liegen toch dagelijks zijnen gang!

Leeringen wekken, voorbeelden trekken, zegt een ander spreekwoord, en dit spreekwoord toegepast op den jenever .....

B. Mijnheer! zwijg maar, ik begrijp u, ... Maar een enkel glaasje kan toch geen kwaad?

A. Het belet u echter te spreken. Het doemt u tot zwijgen. En wat meer is? .....

B. Nu; ... ik heef reeds ... wat meer is?

A. Ja, wat meer is! Onderwijl gij drinkt, is het toch moeijelijk eenen anderen niet te presenteren: mijnheer zal toch niet voor een' gierigaard willen doorgaan?

B. Nu, dat snijdt kaas! Maar ...

A. Maar ... Het helpt niet, mijnheer! zoo lang gij slechts naar *maren* zoekt. Dit *maar*, *nog* en *dan* basta!

B. Een glas doet mij geen kwaad.

A. O mijnheer! dat éene glas, dat gij drinkt, dagelijks drinkt, en u geen kwaad doet, is echter de *valstrik* en het *struikelblok* voor dozijnen uwer vrienden en kennissen, en wat meer is, voor al uwe huisgenooten! Alle zeggen, als zij u (dien zij kennen als een' zoo matigen man) steeds getrouw uw glaasje zien binnen nippen .... Alle zeggen: »Kijk, het doet hem toch geen kwaad, en waarom mij dan?" Uwe kinderen zien het waardig voorbeeld van hunnen braven vader .... Zij leeren al vroeg van hem *één* glas drinken — »*Vader dronk altijd een glas jenever*," zeggen zij later, en nemen er *een tweede.* »*De man is er oud bij geworden*," zeggen zij voorts, en nemen er nog *een derde* bij. »*Had hij geen' jenever gedronken, hij ware geen tachtig jaren oud geworden*;" dit zeggende, nemen zij *een vierde* glas .... Zoo gaan zij voort .... Mijnheer! wat zegt gij?

B. Ik neem mijnen hoed, en zeg u goeden dag! Gij zult mij toch niet van mijn éene glas afhelpen.

A. Dat wist ik reeds, mijnheer! want gemeenlijk *is die man ongeneeslijk, die den middelweg tusschen de zonde en de deugd gevonden heeft.*

B. Waarlijk, mijnheer! ik sta al buiten de deur, en heb mijnen hoed nog vergeten.

A. Uw hoofd ook?

Op bladzijde 112 vindt men de volgende berekening:

24,000,000 kannen jenever, zijnde de jenever-consumtie van het jaar 1836—1837 in het Koningrijk der Nederlanden, verdeeld in vaten, van 100 kannen inhoud, en die vaten, met de bodems tegen elkanderen aangelegd, zouden een eind uitmaken van 153 mijlen en 600 ellen lang.

Een Ned. mijl (kilometer) is 1000 Nederlandsche ellen.

Zoo die vaten met de buiken tegen elkanderen aanlagen, zoude deze rij lang zijn 115 mijlen en 200 ellen.

Eene sloot, bevaarbaar met *één bootje*, van 24,000,000 kannen jenever, zoude lang zijn 30 mijlen, de breedte gesteld op éene el en de diepte op 8 palmen.

Indien men 24,000,000 kannen jenever per borrel vertapt, in middelsoortige glaasjes; door een' kastelein, die de kunst van intappen fiks heeft, kan men daarvoor eene som van ƒ 30,000,000 stellen.

Hierbij komt nog in aanmerking, dat b. v. jenever van $9\frac{1}{10}$ graad op $8\frac{1}{10}$ kan versneden worden, en dan kan men gerust rekenen eene som van ƒ 33,000,000.

Men zoude van 24,000,000 kannen jenever een' plas of vijver kunnen maken, welks zijden 173,205,08 ned. ellen, nagenoeg, lengte had en eene diepte van acht palmen (ongeveer 3 Amsterd. voeten).

153 kilometers (mijlen) en 200 ellen zijn ten naastenbij gelijk aan 27 uren, 36 minuten en 27 + sekonden (het uur van 20 op een' graad).

Het negende hoofdstuk bevat eene hartelijke toespraak van den Heer W. H. WARNSINCK Bz., en wij kunnen ons niet onthouden eene snede tot besluit onzer aankondiging over te nemen:

Vaders! ziet uwe zonen! Moeders! uwe dochteren! Gij bemint die kinderen zoo teeder, en wat wonder? In hen ziet gij uwe hoop en uwen troost! Nog siert de blos der gezondheid hunne wangen; en hoe! zoudt gij hen, in *jenever en brandewijn*, een doodend vergif door de aderen voeren, en niet veeleer den giftkelk tot gruis vermorselen?

Mannen! waakt voor de krachten, door God en de natuur u toebedeeld! Zijt sterk door innerlijke vastheid, en geenszins vermetel door den roes der dronkenschap! Dappere helden vernederden zich nooit tot de laagte van den waggelenden dronkaard, en toen eenmaal de onsterfelijke DE RUITER den *Teems* opende en dien tevens aan band legde, deed geen *wijngeest* zijnen boezem gloeijen. Hij vond zijne sterkte in de liefde voor zijn Vaderland en in zijn geloof aan God; maar ook *die liefde* en *dat geloof* maakten hen onoverwinnelijk!

Nederlandsche vrouwen! zoudt gij van verre staan en u niet met ons vereenigen? In *matigheid* en in *spaarzaamheid* hebt gij de twee grondzuilen van *huisselijk geluk* en *vrede* leeren kennen; en de *liefde*, die de kroon der *schoonheid* uitmaakt, zal u te inniger en vaster aan het tijdelijk en eeuwig welzijn van gade en kroost verbinden.

En gij, bevallige *maagden!* deelt het gevoel uwer harten nooit met hem, die de slaaf is van eenen lust, die zelfs zeldzaam bij het redelooze dier wordt gevonden! De dronkaard, die uw lot aan het zijne wist te knoopen, zoude de rozen van het huisselijk geluk doen verdorren; zijn pestadem zoude u rust, welvaart en liefde ontrooven en uwe echtkoets in eene pijnbank herscheppen!

, Heden overleed alhier den Wel-Edelen Gestrengen Heer J. P. L. A. DESSENER, gepensioneerd Kapitein, in den ouderdom van ruim 73 jaren.

BREDA, den 17. Mei 1839.

BEKENDMAKING.

Bij Brieven van meerderjarige verklaring door den Hoogen Raad der *Nederlanden*, op den 24. April 1839 verleend, goedgekeurd bij Ko-

rijklijk Besluit van den 6. Mei 1839 N°. 87, en geregistreerd te *'s Gravenhage* den 16. Mei 1839, zijn aan WILLEM KAREL WOLDRINGH, Student in de Regten aan de Utrechtsche Hoogeschool, wonende te *Rozendaal*, Provincie *Noord-Braband*, Zoon van wijlen HERMANUS JOHANNES WOLDRINGH, in leven Ontvanger der Domeinen, gewoond hebbende te *Rozendaal* voornoemd, en van LOUISA WILHELMINA FREDERIKE VAN HEECKEREN, in leven Echtelieden, de laatste insgelijks te *Rozendaal* woonachtig, gegeven al de regten bij de Wet aan meerderjarigen toegekend, behoudens de bepaling van artikel 478 van het Burgerlijk Wetboek.

Geschiedende hiervan Afkondiging en plaatsing ter voldoening aan art. 486 van hetzelve Wetboek.

's Gravenhage, den 17. Mei 1839.

A. F. DE BAS,
Fungerende als Prokureur bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

*** Den 17. MEI Jl. is het LIJK van eenen onbekenden JONGELING, naar gissing oud *vijftien* jaren, in het Water gevonden aan het Oosteinde van den Polder *Kwistgeld*, Gemeente *Klundert*, waar hetzelve uit het *Hollandsche Diep* door de *Zeesluis* kan zijn ingedreven.

Al wie eenige inlichting mogt kunnen geven, dienstig om de omstandigheden, welke tot den dood des Jongelings aanleiding gaven, of om zijne betrekkingen te doen kennen, wordt verzocht daarvan berigt te geven aan den Officier van Justitie in het Arrondissement *Breda*.

BREDA, 21 Mei 1839.

LOSECAAT.

Met Hooge Toestemming,

zal J. VAN RIEL, in *'T HOF VAN HOLLAND*, geven **BAL**, op DONDERDAG den 23. MEI 1839. De Entrée voor ieder Heer, met of zonder Dames, is bepaald op 90 Cents. Het BAL zal aanvang nemen des avonds ten *negen* ure. Bij goed weêr zal de TUIN VERLIGT zijn.

*** S. VAN SINTRUIJEN, in de *Groote Zwaan*, zal, op DONDERDAG den 23. Mei, geven *BAL*, waarvan de Entrée bepaald is op *vijftig* Cents.

Aanvang des avonds ten *negen* ure.

LEES HIER!

De Ondergeteekende heeft heden zijn LOGEMENT, genaamd *DE HERTOG VAN LUXEMBURG*, geopend, beveelt zich in de gunst van Heeren Reizigers, en belooft eene prompte en civiele bediening.

ROZENDAAL, 21 Mei 1839.

C. OOMEN.

Op nader te bepalen dag, zal, in de maand Junij 1839, in het openbaar worden Verkocht:

De HEERLIJKHEID *ECK* EN *WIEL*, in *Gelderland*, met ADELIJK KASTEEL, THIENDEN, PONTVEER over den *Rhijn*, BINNENLANDEN en UITERWAARDEN, groot nagenoeg 90 Bunders.

AANBESTEDING.

Het POLDERBESTUUR van *Oud-heusden*, *Elshout* en *Hulten*, Kanton van *Heusden*, Provincie *Noord-Braband*, zal, op Woensdag den 5. Junij 1839, des voormiddags om 10 ure, ten Huize en Herberge van de Weduwe JAN VAN HULTEN, te *Elshout*, in het openbaar bij Inschrijving en Opbod Aanbesteden:

Het BOUWEN eener NIEUWE HULPSLUIS, voor de Uitwatering van opgemelden Polder in den *Oud-heusdenschen Dijk*, tusschen de bestaande Uitwateringsluis en die van het Bovenland van *Heusden*, met de Leverantie der daartoe benoodigde Materialen.

Het Bestek, volgens hetwelk de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, ligt ter lezing bij de Wed. VAN HULTEN, te *Elshout*, van den 31. Mei, terwijl bij den Heer W. DE GIEX, te *Driel*, en het Polderbestuur voornoemd, alle inlichtingen, zoo omtrent het Bestek, als de Teekening, of Plans daarvan gemaakt, te bekomen zijn.

NB. De aanwijzing in loco zal geschieden op Maandag den 3den Junij bevorens.

Het Polderbestuur voornoemd:
H. F. PULLES,
Schout en Secretaris.

VERPACHTING

VAN RUIM 336 BUNDERS EXTRA SCHOONE

HOOI- EN WEILANDEN.

Van de Hooge Onkade-Buiten-Polder.

Op Zaturdag den 25. Mei 1839, des middags ten 2 ure, zal, ten overstaan van den Notaris G. C. VAN APPELTERRE, residerende te *Gorinchem*, bij H. KOENS, in de *drie Snoeken*, te *Hardinxvelt*, voor het saizoen van dezen jare, worden Verpacht:

45 Bunders van den *Eijerwaard*, liggende tusschen de *Oude Dooymanswaard* en het *Donderzand*, langs het *Galeigat*.

13 dito van den *Bovenste Japewaard*, langs de *Westkil*.

80 dito van de *Lauw Simonswaard*, tusschen de *Sneepkil*, *Houweningswater* en het *Gat van den Hengst*.

98 dito van *Aart Eleijenbosch*, *Grobbendonk*, *Colsterweer*, *Bijlanden* en *Florus van den Tempel*, tusschen het *Houweningswater* aan de Rivier *de Merwede*, boven *de Hoogkil*, over *Giessendam*.

En op *Dingsdag* den 28. Mei 1839, des middags ten 12 ure, ten overstaan van den Notaris D. MIDDELKOOP, residerende te *Dussen*, op het Polderhuis van *Happenhennip*, liggende aan de *Wilboome klovende Kop* van het Eiland *Dordrecht*.

60 Bunders van de gemelde Polder *den Happenhennip*.

En 40 dito van den Polder *de Bloemplaat*, aan het *Steurgat* bij *Dam van Steene muur*.

En zulks in zoodanige Perceelen, als zullen zijn genommerd en daags voor en op den morgen van de Verpachting zal worden aangewezen. Zijnde intusschen informatien te verkrijgen bij den Rentmeester STERLING, te *Dordrecht*, en den Opzigter A. SMAAL, te *Neder-Hardinxvelt* en JOOST VISSER op *Happenhennip*.

DE AARDBOL.

MAGAZIJN VAN HEDENDAAGSCHE LAND- EN VOLKENKUNDE.

EERSTE DEEL.

DE NEDERLANDEN.

De beschrijving van ons *Vaderland* zal door onze voornaamste Letterkundigen bewerkt en met omtrent 170 Afbeeldingen, eene gekleurde Kaart en het Portret van Z. M. onzen geliefden Koning versierd worden. Een uitvoerig *Berigt* wegens deze Uitgave met drie Platen is op heden verzonden en alom *gratis* te bekomen.

AMSTERDAM, 1 Mei 1839.

J. H. LAARMAN.

EN VENTE CHEZ *BROESE & COMP.*, À BREDA.

NOUVEAUTÉS:

Jules Sandeau, Marianna. 2 vol.
De Lamartine, Recueillements poétiques, 1 vol. 18°.
Jules Lecomte, Bras-de-fer. Roman maritime, 2 vol.
Mélanie Waldor, Alphonse et Juliette, 2 vol.
Dumas, Jacques Ortis, 1 vol.
——— La Comtesse de Salisbury, 2 vol.
——— Mademoiselle de Belle Isle, 1 vol.
Alphonse Karr, Geneviève, 2 vol.
Gozlan, Juliette ou une bonne fille, 2 vol.
Emile [illegible] et l'argent, 2 vol.
Paul de Kock, Un jeune homme charmant, 2 vol.
Leon Gozlan, Le médecin du Peix, 3 vol.

Tevens wordt door Bovengemelden uitgegeven:
KAART, behoorende bij de Schets der Algemeene Geschiedenis van Prof. Bosscha, om gebruikt te worden bij de Oude en Middel-Geschiedenis, à 60 Cents.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.